

ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΗΣΟΥΜΕ ΠΩΣ ΔΕΝ ΖΟΥΜΕ ΣΕ ΑΛΛΟ ΠΛΑΝΗΤΗ (Μάιος 2008)

Συγγραφέας: ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ

Όλοι πλέον συμφωνούν ότι η κλιματική αλλαγή είναι μια απειλητική πραγματικότητα που οφείλεται στην ανθρώπινη δραστηριότητα. Ο πλανήτης μας έχει πλέον μπει για τα καλά στην περίοδο των συνεπειών ενός εξαιρετικά ρυπογόνου μοντέλου οικονομικής ανάπτυξης που ακολουθήθηκε τον προηγούμενο αιώνα. Το φαινόμενο δεν είναι καινούργιο καθώς εδώ και δεκαετίες οι επιστήμονες κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου. Η κρίσιμη όμως μεταβολή που έχει συντελεστεί τα τελευταία χρόνια είναι ότι η συνειδητοποίηση του μεγέθους του προβλήματος έχει περάσει πια και στην κοινωνία των πολιτών και στον πολιτικό κόσμο. Αυτό απεδείχθη στην πρόσφατη διεθνή διάσκεψη του Μπαλί όπου είχα την ευκαιρία να συμμετάσχω και όπου ακόμα και οι πλέον δύσπιστες χώρες του κόσμου συμφώνησαν στην ανάγκη ανάληψης συγκεκριμένων πρωτοβουλιών για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Ανεξάρτητα από τις διαφορετικές προσεγγίσεις μεταξύ των χωρών, όλες φαίνεται να συμφωνούν ότι η κλιματική αλλαγή είναι ένα παγκόσμιο πρόβλημα με κοινωνικές, πολιτικές αλλά και οικονομικές προεκτάσεις. Η Έκθεση Στερν, που δημοσιεύθηκε πριν δύο χρόνια, ανέδειξε το μέγεθος της οικονομικής πρόκλησης και κυρίως κατέδειξε ότι το κόστος της τυχόν απραξίας μας απέναντι στο πρόβλημα θα είναι κατά πολύ μεγαλύτερο από το κόστος της δράσης μας για την αντιμετώπιση του. Καμία χώρα από μόνη της δεν μπορεί να αντιμετωπίσει το πρόβλημα. Χρειάζεται συντονισμένη δράση και δίκαιος επιμερισμός των ευθυνών, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι κάθε κράτος δεν πρέπει να αναλάβει το μερίδιο της ευθύνης που του αναλογεί.

Αυτό ισχύει φυσικά και για την Ελλάδα, όπου πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι δεν ζούμε σε άλλον πλανήτη. Ανήκουμε στις χώρες της μεσογειακής λεκάνης, οι οποίες, σύμφωνα με εκτιμήσεις, θα υποστούν σημαντικές συνέπειες εξαιτίας του φαινομένου στις ακτές, στους υδάτινους πόρους, στα δάση, στη βιοποικιλότητά τους και αλλού. Γι' αυτό πρέπει να εκπονήσουμε και να αρχίσουμε να υλοποιούμε ένα εθνικό σχέδιο προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Η χώρα μας, εκτός από τις ευρωπαϊκές

της υποχρεώσεις τις οποίες αυτονόητα πρέπει να εκπληρώσει, οφείλει να κάνει κι ένα βήμα παραπέρα, ενσωματώνοντας στην περιβαλλοντική και αναπτυξιακή της στρατηγική «πράσινες» πολιτικές που θα στοχεύουν στην προσαρμογή μας στα νέα δεδομένα της κλιματικής αλλαγής.

Ο περιορισμός των εκπομπών αερίων ρύπων αποτελεί προϋπόθεση προκειμένου να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά το πρόβλημα. Για να το πετύχουμε πρέπει, ανάμεσα σε άλλα, να προσαρμόσουμε και το μοντέλο παραγωγής και κατανάλωσης ενέργειας στη χώρα μας που είναι ο κύριος υπεύθυνος για την έκλυση ρύπων. Η εξοικονόμηση ενέργειας και η επιθετική διείδυση των ανανεώσιμων πηγών στο ενεργειακό μας ισοζύγιο πρέπει να αποτελέσουν δύο από τις κεντρικές μας προτεραιότητες. Η εξοικονόμηση ενέργειας είναι ο φθηνότερος και ο αποτελεσματικότερος τρόπος για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Πρόσφατα συζητήσαμε στην Επιτροπή Περιβάλλοντος το ζήτημα της εξοικονόμησης ενέργειας στον εξαιρετικά ενεργοβόρο κτηριακό τομέα, όπου διατυπώθηκαν συγκεκριμένες προτάσεις. Με την υποχρεωτική εγκατάσταση ηλιακών θερμοσιφώνων στα σπίτια και μικρών φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων στα μεγάλα κτήρια, την κατάργηση των λαμπτήρων πυρακτώσεως, τη μαζική αντικατάσταση κλιματιστικών παρωχημένης τεχνολογίας μπορούμε να εκλογικεύσουμε την κατανάλωση ενέργειας και να συμβάλουμε όλοι μας στη μείωση των ρύπων. Έξυπνες και εφαρμόσιμες λύσεις έχουν εφαρμοστεί σε πολλές χώρες, ανοίγοντας παράλληλα νέους παραγωγικούς κλάδους της οικονομίας και δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας. Εκείνο όμως που πρέπει να συνειδητοποιήσουμε πρώτα από όλα στη χώρα μας είναι ότι η σπατάλη ενέργειας θα οδηγήσει νομοτελειακά την προσθήκη νέων ρυπογόνων μονάδων στο σύστημα.

Η επιθετική διείδυση των ΑΠΕ, από την άλλη πλευρά, εκτός από ευρωπαϊκή επιταγή πρέπει να γίνει εθνική επιλογή. Η Ελλάδα διαθέτει σημαντικό δυναμικό, το οποίο όμως παραμένει αναξιοποίητο, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την αιολική ενέργεια η οποία έχει εγκατεστημένη ισχύ μόλις 850 MW, όταν θα μπορούσε να έχει φτάσει τα 5.000 MW. Το γενικό νομοθετικό πλαίσιο και οι ελκυστικές τιμές της πράσινης κιλοβατώρας δεν αρκούν από μόνες τους για να προσελκύσουν βιώσιμες επενδύσεις και αυτό φάνηκε στην περίπτωση των φωτοβολταϊκών. Γι' αυτό πρέπει να ξεπεραστούν εμπόδια, όπως οι γραφειοκρατικές αγκυλώσεις, οι αντιδράσεις των

τοπικών κοινωνιών και τα προβλήματα χωροθέτησης που κρατούν δέσμιες πράσινες επενδύσεις, οι οποίες, υπό προϋποθέσεις, θα μπορούσαν να αναδειχθούν στο συγκριτικό πλεονέκτημα της οικονομίας μας.

Η κλιματική αλλαγή είναι η μεγαλύτερη πρόκληση του 21ου αιώνα. Η χώρα μας οφείλει να αρχίσει να πηγαίνει ένα βήμα παραπέρα όσον αφορά την αντιμετώπιση του φαινομένου και να αρχίσει να βλέπει όχι μόνο την απειλή αλλά και τις ευκαιρίες που προσφέρονται για πράσινη ανάπτυξη. Μπορούμε να ισορροπήσουμε ανάμεσα στην προστασία του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη ανάπτυξη που ειδικά για τη χώρα μας είναι έννοιες που ταυτίζονται. Η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή είναι ένα στοίχημα όχι μόνο περιβαλλοντικό αλλά και αναπτυξιακό που ως χώρα δεν έχουμε την πολυτέλεια να χάσουμε.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στο ένθετο «Περιβάλλον-Κλιματικές αλλαγές-Ενέργεια» της Εφημερίδας «ΗΜΕΡΗΣΙΑ», Μάιος 2008, σ. 2.